

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ №2

КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Економічна безпека підприємства
Шифр за ОПП: ОК –11
Мова навчання: українська

Кропивницький 2023

Розробник:
ПУЛЯК Ольга, доцент кафедри
тактико-спеціальної підготовки

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри тактико-спеціальної підготовки факультету №2 ДонДУВС
Протокол № 12 від «8» серпня 2023 року

Т.в.о. завідувача кафедри

Олександр КОЛОМОЄЦЬ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
Економічна безпека підприємства
«08» серпня 2023 р.

Гарант ОПП

Олена ГУЗЕНКО

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	1-й	1-й
Семестр:	2-й	2-й
Кількість кредитів ЄКТС / годин	3 / 90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	1	
Лекції:	10 годин	4 години
Семінарські:	20 годин	6 годин
Практичні:		
Самостійна робота:	60 годин	80 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):		
Підсумковий семестровий контроль:	залік	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:2	1:8

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: підготовка висококваліфікованих бакалаврів, здатних успішно працювати в обраній сфері діяльності, які володіють знаннями, вміннями та навичками щодо безпечної поведінки в сучасному навколишньому природному та виробничому середовищі, забезпечення безпеки в повсякденному житті, в екстремальних і надзвичайних ситуаціях.

Завдання навчальної дисципліни: вивчення теоретико-правових основ безпеки життєдіяльності та охорони праці; формування у майбутніх фахівців та фахівчинь знань, умінь та навичок, щодо безпечної поведінки в

сучасному навколишньому природному та виробничому середовищі, забезпечення безпеки в повсякденному житті, в екстремальних і надзвичайних ситуаціях; вироблення навичок самостійного аналізу джерел небезпеки та прийняття обґрунтованих рішень щодо дій у разі їх настання; формування вмінь варіативно розв'язувати завдання у сфері безпеки життєдіяльності та охорони праці.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності та охорона праці» є вихідною. Компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися під час опанування таких освітніх компонент: «Навчальна практика», «Виробнича практика».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

	ІРН 2	ІРН 22
Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.	+	
Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах		+

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

–основні характеристики навколишнього середовища, виявлення загальних закономірностей виникнення небезпек, їх властивостей, наслідків їх впливу на організм людини, основ захисту здоров'я та життя від небезпек;

–сучасні проблеми і головні завдання безпеки життєдіяльності та охорони праці;

–культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;

–основні методи збереження життя, здоров'я та працездатності людини в умовах небезпек.

вміти:

–визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;

<i>робота*</i>										
Усього годин	90	10	20		60	90	4	6		80

*для денної форми навчання

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. ЗАСАДИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНИ ПРАЦІ.

Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Поняття, мета, основні завдання навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці». Поняття та завдання безпеки життєдіяльності. Характерні ознаки життєдіяльності. Основні принципи забезпечення життєдіяльності. Правові засади безпеки життєдіяльності.

Тема 2. Джерела небезпеки та їх класифікація. Поняття та види небезпек. Характеристика природних загроз. Характеристика техногенних небезпек. Характеристика небезпек соціального характеру. Об'єкти підвищеної небезпеки. Ризик як кількісна оцінка небезпек.

Тема 3. Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій. Поняття надзвичайної ситуації. Класифікація надзвичайних ситуацій. Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, поведінка та дії в цих умовах. Організація ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. Карантинні та інші санітарно-протиепідемічні заходи. Організація життєзабезпечення населення.

Тема 4. Організація охорони праці. Поняття праці та охорони праці. Професійні захворювання, травми та нещасні випадки на виробництві. Основні законодавчі та нормативні акти про охорону праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці. Основні положення загальнообов'язкового державного соціального страхування в контексті охорони праці.

Тема 5. Основи гігієни праці та виробничої безпеки. Поняття та визначення фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Гігієнічна класифікація праці. Повітря робочої зони. Освітлення виробничих приміщень. Вібрація. Шум, ультразвук та інфразвук. Загальні вимоги безпеки. Електробезпека. Пожежна безпека.

Тема 6. Безпека життєдіяльності та охорони праці під час правового режиму воєнного стану. Охорона праці під час воєнного стану. Розслідування нещасних випадків на виробництві під час воєнного стану. Обстеження будівель і споруд в умовах воєнного стану. Встановлення робочого часу та часу відпочинку в умовах воєнного стану. Дії населення в умовах ситуації ситуацій воєнного характеру. «Екстрена валіза».

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;
- проблемно-пошукові методи навчання;
- активні методи навчання.

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

для денної форми навчання

	Поточний контроль			Підсумковий контроль
	Семінарські та практичні заняття	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Залік/екзамен
	30	10	20	40
Всього за навчальну дисципліну	100			

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$K = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{округлити } (0,6 * \text{кількість групових занять}) * 5} * 30 =$$

Модульна контрольна робота

- 19-20 балів – «5» відмінно;
- 15-18 балів – «4» добре;
- 10-14 балів – «3» задовільно;
- 0-9 балів – «0» незадовільно.

При оцінюванні заліку/екзамену на денній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на

поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

для заочної форми навчання

	Поточний контроль		Семестровий (підсумковий) контроль (екзамен або залік)
	Семінарські і практичні заняття	Самостійна робота	
	20	20	60
Всього за навчальну дисципліну	100		

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

$$K = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{округлити } (0,6 * \text{кількість групових занять}) * 5} * 20 =$$

При оцінюванні екзамену на заочній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 50-60 балів – «зараховано» – здобувач/здобувачка повністю виконав/виконала завдання та надав/надала правильне юридичне тлумачення отриманим результатам (або правильно відповів/відповіла на 50-60 тестових завдань).

- 40-49 балів – «зараховано» – здобувач/здобувачка виконав/виконала завдання та допустив/допустила незначні помилки, що суттєво не впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 40-49 тестових завдань);

- 30-39 балів – «зараховано» – здобувач/здобувачка надав/надала ідею розв'язання завдання, але у розрахунках або в юридичних висновках існують значні помилки, які приводять до викривлення рішення (або правильно відповів/відповіла на 30-39 тестових завдань);

- 0-29 балів – «незараховано» – здобувач/здобувачка не може виконати завдання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла на 0-29 тестових завдань).

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському чи практичному занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний/здатна його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

– оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

– оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

– оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

– оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

1 бал – теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

2 бали – грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач/викладачка має аргументовано мотивувати.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок.
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками.
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок.
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків.
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям.
35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу/здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач/здобувачка вищої освіти повинен/повинна повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля).

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Безпека життєдіяльності: підручник / О.І. Запорожець, Б.Д. Халмурадов, В.І. Применко та ін. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 448 с.

2. Безпека життєдіяльності та охорона праці. Навчальний посібник для здобувачів вищої освіти із галузі знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022.

https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4863/1/%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D1%85%20%D0%9B.%D0%92.%20%D0%91%D0%96%D0%94%20%D1%82%D0%B0%20%D0%9E%D0%9F%20%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%202022_%20%282%29.pdf

3. Ткачук А.І., Пуляк О.В. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці в галузі. Навчальний посібник для студентів педагогічних закладів вищої освіти всіх спеціальностей за освітнім рівнем "бакалавр" Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка. 2022. 204 с.

4. Ткачук А.І., Пуляк О.В. Безпека життєдіяльності та охорона праці в газузі. Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів всіх спеціальностей за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр". Перевидання, доповнене та перероблене. Кропивницький: ПП "Центр оперативної поліграфії "Авангард". 2018. 212 с.

Додаткові

1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / В. В. Сокуренко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокуренка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. 308 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/064659a3-311c-4355-b1c4-47647cc9038c/content>

2. Безпека життєдіяльності та основи охорони праці: навчально-методичний комплекс для підготовки спеціалістів ступеня «бакалавр» III-IV рівнів акредитації для всіх напрямків підготовки /М.М.Сақун, І.В.Москалюк,В.Ф.Нагорнюк; за редакцією Сақуна М.М. Одеса: Видавництво , 2017. 400 с. URL: <http://lib.osau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1593/1/1-%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%91%D0%96%D0%94%20%D1%82%D0%B0%20%D0%9E%D0%9E%D0%9F.pdf>

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141(з наступними змінами та доповненнями).

2. Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд: постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 № 473. *Офіційний вісник України*. 2022. №37. Ст. 1981 (з наступними змінами та доповненнями)

3. Про затвердження Порядку виконання робіт з демонтажу об'єктів, пошкоджених або зруйнованих внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів: постанова Кабінету Міністрів України від

19.04.2022 № 474. *Офіційний вісник України*. 2022. №37. Ст. 1982 (з наступними змінами та доповненнями)

4. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві: постанова Кабінету Міністрів України від 17.04.2019 № 337. *Офіційний вісник України*. 2019. №34. Ст. 1217 (з наступними змінами та доповненнями)

5. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закону України від 15.03.2022 № 2136-IX. *Офіційний вісник України*. 2022. №31. Ст. 1634.

6. Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану: постанова Кабінету Міністрів України від 13.03.2022 № 303. *Офіційний вісник України*. 2022. №25. Ст. 1355

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта». URL: <https://osvita.dnuvs.ukr.education/>

2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

3. Єдиний веб-сайт органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

4. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua/>

5. Офіційний веб-сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/uk>

6. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/>

7. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/>

8. Офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій – <http://www.mns.gov.ua>

9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. – <http://www.mon.gov.ua>